

RONDO O PTICI

Franci Zagoričnik

I

*Prihodnost boš slišal, kadar bo tu.
Aishilos, Oresteia*

Vsa v belem je prišla in hladna.
Postala je v otroški spalnici
in tehtala svoje namere. Potem
se je dotaknila starejšega brata
in njegovo klasje je dozorelo.

Moj mlajši brat je bil razkrit.
Sklonila se je nadenj in ga pokrila.

Tako sem ostal sam, določen,
da nekdo drugi gleda,
kako me bo obiskala
vsa v belem in hladna,
kako me bo odbrala.
Dotaknila se bo moje odeje,
pokrila me bo, ali me pobožala po laseh,
mogoče samo pogledala,
ne da bi kaj vedel, ali slutil karkoli.
Naslednji hip pa bojo že iskali
raztresene koščice in rekli,
to je bil on, temu, kar sem bil jaz.

In res, prav malo je bilo treba
in že me je raztreščilo po svetu
in kadar odhajam domov,
sem vse bolj podoben svoji smrti.
Oče je živi mrlič in mati,
žena in moji potomci in jaz.
Že davno smo pustili staro uro,
naj hlini svojemu namenu:
časa tako in tako ne premeriš.
Prav tako so še omare

in na posteljah tkanine v dessinih,
ki te rahlo stisnejo za grlo
in se zaveš, da boš vedno le od tod.
Sestre so postarane in otroci
se pariyo po kletih kakor nekoč.

Prevzet si od nečesa,
čemur porečeš resnost:
tvoj rod je zapisan v kamnu
in veter izbriše ime in priimek
in nobeden več ne vpraša,
čigave so kosti;
kvečjemu kakšen poreče,
to so pa že spet kosti.
In res so že zdavnaj obžrte in trhle.
Tako si se prelevil v nekaj,
kar ni vredno besedi.

II

*Mogočni Cezar il je in pepel,
z njim v steni so zadelali vrzel.
Shakespeare, Hamlet*

Igra s ptico
je vselej nekoliko tudi odljudna. Tako

v neki davni pesemci, se pravi,
v opraviu, ki je že nekje daleč za tabo,
a se še vedno včasih oglasi poznani vonj,
kadar se krčijo tvoji gozdovi,
še kar naprej
se podaljšujejo prekinjeni sledovi
v svežem nametu zime;
tvoje korenine v prazno izcedijo besedo
in ne potegne za sabo vejevja
in ne razpne pajčevine,
ne zazveni zora,
nema pade v gluho naročje prsti.
Ne prenehaš je obirati,
čeprav ti je vsega tega zadosti.

Ne boš neumna kokoš, ne boš brinovka
in končno, koliko pa ti je sploh do tega,
da bi bil ob svoje perje.
Koliko pa ti je sploh do njega,
če si na primer Ikar
in, če si razumnejši
in si rajši Dedal,
kaj pa ti pomorejo krila.
Prav tako si lahko brez noge, brez roke,
ali brez glave, kajti lebdiš
in ni nobenega pristanka,
kamor bi se odložil, nobenega morja,
kjer bi se spuščal v temačne globine
in bi te spotoma pripravile ribice
v objemu neke nove domačnosti,
nobene Sicilije, nobenega Agrigenta,
kjer bo ubit tvoj sovražnik,
in bo legenda o Ikaru
poletela do tistega tebe
v drugi polovici dvajsetega stoletja,
ki ostane brez legende.

Za tabo ostanejo ptičje kosti
in umazan prt.
Pesem oplakne tvoje besede.
Pesem oplakne tvoje grlo.
Pogoltnoš pesem.
Za tabo ostane mogočni Cezar.

III

To je potok imenovan potok
o njem ki nikoli ne presahne
vendar pa ne potrebuje boljšega imena
takšna je bila želja mojega graditelja
torej mora biti želva mislim
mislim na to kako mislim na to
kako mislim naj napravi kačo
kako tečejo besede druga za drugo
v neprenehnem zaporedju govorim
na kar me nekaj spomni

in že je pripravljen zajeti v nov prostor
napovedati novo osvajanje
besede padejo napovejo plazivko
to je potem drevo to kača obira jabolka
jaz pa ne razumem ničesar
vendar upognem hrbet padem na kolena
potem kačo prekrije mreža
tako hitro me zadene uklenjenost
in vse kar obseže živalski vrt mojega čela
vdan bom svoji ljubezni

Zemlja ne spregovori zemlja
kamen ostane kamen kamen
in sem abel in sem kajn
ostri so zobje moje ljubezni
moji noži moje sekire moja glad
mrtva pade trava padejo ptice
v neskončnih jatah zapuščajo zenice
izpraznejo nebo izpraznejo zvezde
mrtve padejo na mojo dlan besede
besede padejo na mrtva tla

Nekatere stvari si je treba znova predstaviti
ampak pesek ne spominja na črede
pesek ne spominja na kruh in na potok
ne prikliče oaze ne prikliče prihodnosti
ne prikliče sovražnika
da bi ga darovali bogovom
med golo dlanjo in golimi usti je golo svetišče
karavana je zgubljena karavana
prav tako si je treba predstavljati sodbo:
za nikogar ni pridržana večnost
še najmanj pa se obnesejo zobje

IV

Ti ki te
ljubim
bodi moja molitev
ulica mrtvih moja pogrnjena miza daruj mi svoje oči
svoje čelo daruj mi

svojo kri in svojo podobo
greh na tvoji duši naseli se vame
tvoje piščali bojo moja tolkala tvoja lobanja bo moj boben

Ti ki te
ljubim
bodi moja beseda
vrzi kletev na bogove pravičnih
skruni brezglavo
tihotapi
ubijaj
bodi
moje varno zatočišče
reši me
moje nemoči moje jalovosti
dvigni me
iz prahu in pepela
pljunek sem tvojega videza
biti hočem
tvoje stegno tvoja jetra tvoj utrip tvoje oborožene čeljusti
tvoje seme
ob rojstvu in smrti časa

Ti ki te
ljubim
velika je tvoja lakota
kajti pokosil bom tvoje veliko govno
vsadil bom svoje ličinke svoje pečke
nasadil bom svoja jajca
in veliko sonce vstane iz sončnice
in veliki zvon vstane iz zvonjenja
zenica pade na nebo
in zapiše svoje ime na popku surogata
bodi
si šepečejo zamolke črke
bodi
si šepečejo prsti sahare
moje čelo je prazno moje čelo je zoglenelo od groze

Tuja roka brenka na moje strune
spoznam jo po zlatem nožu bleščeče prihodnosti

posvečenem nad ognjiščem svojega telesa
Moj bog je sad mojih tipalk
moj jezik so krila moje svobode

V

Od vrha do vrha brezno
z naporom ki ga imenuješ poslednji
zato da bi izgubil tudi poslednje
in si ne bi mogel očitati
to sem zadržal sebi
to vzamem pod svoj kamen
skrijem pod svojo kost
in potem ob smrti ali ob rojstvu ali kadarkoli porečem
s sabo sem prinesel navlako svojega trajanja
ne maram nobene tuje
od tod do tod kolikor zaobsega
sem po svoji podobi

niti beseda ne preostane
zatorej ničesar ne porečeš
ne takšne ne drugačne
ampak samo še tuliš iz neke svoje davne preteklosti
iztiskaš glasove ki so daleč pred besedo
udarjaš pošastni ritem svoje lakote
zemlja je tvoj veliki boben
zemlja je tvoja napeta koža
zemlja so tvoje besne noge
zemlja so tvoje besne mišice
tvoje mišice ki poskakujejo v ritmu
tvoji glasovi ki še niso rodili besede
še niso rodili besede upora
besede upora pred žrelom tvoje smrti
tvoje smrti v nedrih tvojega rojstva
v nedrih tvoje zemlje
zemlje boga črva boga gliste

smej se in tuli
smeh je tvoje novo rojstvo
zgodovina je tvoj oltar
zgodovina te dela velikega

smet se podaljšuje v večnost
tvoja lakota zavzema svet
udarjaj iztiskaj smeh

svečeniki govorijo in govorijo nerazumljive besede
svečeniki si izpahnejo čeljusti
od preobilice govorjenja
v sveti grozi hitijo
mazilijo svoja trupla
stiskajo se na oltarju tvoje smrti
tvoje smrti ki je veliki boben
veliki boben ki je ritem tvojega nadaljevanja

VI

Ptica obletuje moje njive
ali mili angel uničenja
na samem izviru srka moje misli
že zdavnaj je izginila sramežljivost
zemlja razkazuje moje mrtvece
pohotno odkriva moje kosti
ranjena zver se klati okoli
odžeja se s svojo krvjo
hrani se s svojimi nohti
ptica pa jo obletuje in čaka na ostanek

Gora je vse bolj gola
pustinja seže v dolino
razmeče svoje skelete in zrasede zima
čakam na preostale letne čase
čakam na preostala tisočletja
na pol sem že veter ki vleče z juga
na pol sem že samega sebe sit

Vse je že spet v razvalinah
v snu se prikaže najbolj sveži umor
pa spet izgine
močnejšo sled zapusti krivda
vendar izdaviš pesek
in preostalo pločevino
čez tebe grejo nove trume

zasužnjenega človeštva
oborožene s poslušnostjo
s strahom pred smrtjo
s skrbjo za dom za družino
za službo za vsakdanji kruh
še neštetokrat čez tebe

Torej se ustavi čas
kakor da bi kdaj potekal
angel se prikaže v prikupni luči
nasmehne se ukročenim vrstam
in vrže meč
in svet strmi v čudež
in svet radostno poskakuje okoli meča
misli da je pero velike ptice
a je le beseda
od besede pa še ni bil nobeden sit

VII

Ikar ali pesem strmoglavi v nebo
Sveder ti pade na čelo
To bo potem gladko to potem zaobljeno
Pod pazduho nosim svoje gumbe
Brezhibna stiskala svoj smeš svoj moraš
Svoje ječe svoje korobače
Sleherni hip pripravljen na pripravljeno znamenje

Potem lahko krene pesek
Lahko nadaljuje svoje uničevanje
Za svobodo je preskrbljeno
V rezervatih
zadosti je bodeče žice
zadosti čuvarjev za zamorce
zadosti psov za aziate
zadosti mrež za uboge belce
ki so brez moči sami pred sabo
zadosti kletk
zadosti gladu za blazne pesnike
in stekle pse

zadosti suše zadosti peska
zadosti ognja da jo bomo obvarovali
zadosti vneme
zadosti vere v lastno pravičnost
zadosti nasprotnikov za lastni obstoj
svet zdaj nosiš v žepu
brez sramu si izbereš življenje
brez sramu si izbereš smrt
tu bom vrgel bombe
tu bom zaklal otroke in dražil bogove
lahko sprejmem nase krivdo
lahko sprejmem ljubezen
vendar nobena rana ne ublažuje padanja

Največ kar si priboriš
Življenje ti postelje z burko
Potem zdrsi jermenje z blagim šumom
Kolesje se obrne stroji se zganejo iz dremeža
Kvišku planejo velika znamenja
Nebo je posejano z angeli
Zato v usta letijo velike piške
Kajti kdor visoko pade nizko leta
In nisi ne tič in ne miš